

การค้นพบความงาม และความจริง
บนเส้นทางในการสร้างสรรค์งานศิลปะของโกลด โมเน
ใจศักดิ์ อ่อนงาม*

โกลด์ โมเน (Claude Monet) ศิลปินที่มีชื่อเสียงของประเทศฝรั่งเศส สร้างผลงานอยู่ในแนวทางของศิลปะลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) ศิลปะลัทธินี้เกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศสในช่วง ค.ศ. 1874 ซึ่งเป็นช่วงที่สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้ศิลปินเปลี่ยนแนวคิดในการ สร้างงาน ทั้งรูปแบบและเนื้อหาจากเดิมที่นิยมการสร้างงานเพื่อตอบสนองรูปแบบที่เหมือนจริง เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาและชนชั้นสูง แต่ศิลปินลัทธิอิมเพรสชันนิสม์สนใจ เรื่องราวของธรรมชาติที่มองเห็นจริงจากสภาพบรรยากาศต่างๆ ศิลปินในลัทธินี้ ศึกษาและทดลองความสัมพันธ์ของแสงและสีที่ปรากฏบนวัตถุ

ผลงานจิตรกรรมของโมเน ได้แนวคิดจากสิ่งดังกล่าวโมเนสร้างสรรค์งานจากความประทับใจในแสงสีของสภาพบรรยากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา เขาสร้างงานจากสิ่งที่มองเห็นและสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก แต่ไม่สามารถจับต้องได้ เช่น หมอก ค่ำวัน ความพลัวไหวของสายลม หรือสภาพของบรรยากาศในเวลาเช้าตรู่ถึงเย็นคำที่ผันแปรไปในแต่ละช่วงเวลา และจากสภาพอากาศที่ปรับเปลี่ยน มีเมฆหมอก หิมะตก สภาพอากาศที่เย็นจนเป็นน้ำแข็ง หรือบรรยากาศที่มีแสงแดดเจิดจ้าสดใส รวมทั้งการแสดงออกในเรื่อง แสงเงาและแสงสะท้อนจากวัตถุในเวลาต่างๆ ผลงานของโมเน จึงเป็นการบันทึกสิ่งที่เห็นจริงตามความรู้สึกที่มองเห็นในเวลานั้นๆ ไม่ใช่การคัดลอกภาพตามแบบที่เหมือนจริง

การสร้างสรรคงานของโมเนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ การเขียนภาพด้วยวิธีการจัดองค์ประกอบจากมุมมองที่แตกต่างกัน ศิลปินพยายาม เลือكمุมมองของภาพจากจุดต่างๆ โดยเปลี่ยนมุมมองในหลายๆ รูปแบบ และสร้างงานจากมุมมองที่ดีที่สุดด้วยการวาดภาพซ้ำๆ กันหลายๆ ภาพในเวลาที่แตกต่างกัน จากการเลือกมุมมองดังกล่าว ทำให้ศิลปินต้องสร้างสรรคงานเพื่อสนองตอบความรู้สึกที่รับรู้จากการเห็นนั้น โดยการใช้สีแสดงมิติ รูปทรง และแสงเงา ทำให้ผลงานมีรูปแบบแปลกใหม่ในช่วงเวลานั้น

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะศิลปกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

โมเนสร้างสรรค์งานในแนวทางของอิมเพรสชันนิสม์จาก ค.ศ. 1872 ผลงานของเขาได้พัฒนาคลี่คลายตลอดมา ในช่วง ค.ศ. 1910 – 1920 ซึ่งเป็นงานชุดสวนและสระบัวที่จิแวร์นี (Giverny) โมเนแสดงออกเฉพาะส่วนสำคัญ เช่น ฝัสน้ำแสงสะท้อนและดอกบัว โดยไม่สนใจรายละเอียดอย่างอื่น โมเนสื่อความรู้สึกออกมาเป็นร็วรอยของสีแปร่งที่อิสระและมีสีสันที่สดใส ในช่วงสุดท้ายของการทำงาน ผลงานของเขามีลักษณะเป็นภาพกึ่งนามธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางการทำงานของศิลปินลัทธินามธรรมในเวลาต่อมา

การใช้สีสร้างรูปทรงและแสงเงาแทนการใช้เส้นการเปลี่ยนแปลงการใช้สีสร้างสรรค์งานจิตรกรรมให้แตกต่าง การใช้สีที่สื่อถึงความรู้สึกและแสดงความรู้สึกประทับใจอย่างฉับพลัน ด้วยลีลาของรอยแปร่งที่เป็นอิสระต่างไปจากอดีต สิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ ภาพรวมอันโดดเด่นในการสร้างงานของโมเน ศิลปินที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของงานจิตรกรรม แม้ผลงานของเขาจะปรากฏในช่วงเวลากว่า 130 ปีที่ผ่านมา แต่บทสรุปทั้งดงามในผลงานของโมเนย่อมมีสิ่งที่น่าสนใจติดตามถึงสาเหตุของแนวคิด และกลวิธีต่างๆ ในการพัฒนาและสร้างสรรค์งานของโมเน ศิลปินที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำอย่างแท้จริงของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์และเป็นก้าวหนึ่งที่สำคัญของประวัติศาสตร์ศิลปะสมัยใหม่ในเวลาต่อมา

ภาพถ่าย โกลด์ โมเน
ขณะมีอายุ 20 ปี

ภาพการ์ตูนเชิงล้อเลียนบุคคล
ผลงานช่วงแรกของโมเน

จุดเริ่มต้นการทำงานศิลปะ

โกลด์ โมเน (Claude Monet: 1840–1926) เกิดที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840 เป็นบุตรพ่อค้าร้านขายของชำในเมือง เมื่ออายุได้ 5 ขวบ ครอบครัวได้อพยพไปอยู่ที่เมืองเลอฮาฟวร์ (Le Havre) ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ริมทะเล จากสภาพบรรยากาศการเปลี่ยนแปลงของทะเลและท้องฟ้าที่สดใส ทำให้มีผลต่องานจิตรกรรมของโมเนในเวลาต่อมา

หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาขณะที่โมเนมีอายุได้ 10 ปี เขาได้เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยสังคมสงเคราะห์ของเมืองเลอฮาฟวร์ โมเนเริ่มต้นเรียนวาดภาพที่มีการสอนอย่างเข้มงวด โดยครูสอนวาดเขียนชื่อ Francois Charls Ochart โมเนวาดภาพด้วยดินสอและปากกา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภาพคนเรือและทิวทัศน์ โดยใช้วิธีวาดตามปกติทั่วไป และต่อมาประมาณปี ค.ศ. 1856 ขณะนั้นโมเนมีอายุได้ 15 ปี ภาพวาดที่ปรากฏในสมุดสเก็ตช์ ส่วนใหญ่เป็นภาพการเคลื่อนไหวของคนต่าง ๆ ทำให้เราทราบว่า โมเนเริ่มต้นสนใจงานศิลปะจากภาพวาดการเคลื่อนไหวจนมีชื่อเสียง

ในปี ค.ศ. 1858 เขาได้พบกับ เออแซน บูแดง (Eugene Boudin) จิตรกรคนสำคัญในช่วงเวลานั้น บูแดงมีส่วนผลักดันให้โมเน เขียนภาพทิวทัศน์และท้องทะเลจากสภาพที่เป็นจริง และในปีนั้นเขาได้เริ่มแสดงผลงานของตนเองโดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก บูแดง

เริ่มวาดภาพในแนวทางลัทธิอิมเพรสชันนิสม์

ต่อมาในปี ค.ศ. 1859 เมื่อโมเน อายุ 19 ปี เขาได้เดินทางและย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่กรุงปารีส โดยได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือจาก Troyun ซึ่งเป็นจิตรกรใน Barbizon School โมเนได้เข้าศึกษาในสถาบันสวิสส์ (Atelier Suisse) จากนั้นได้ศึกษาที่สตูดิโอของกริเยร์ (Gleyre, studio) ทำให้โมเนเข้าสู่วงการ ศิลปะมากขึ้นและมีเพื่อนศิลปินที่รวมกลุ่มกันสร้างสรรค์ในแนวทางเดียวกัน เช่น เรอนัวร์ ปิซาโร ชิสลีย์ เซซาน พวกเขาเปลี่ยนแปลงการสร้างสรรคงาน จิตรกรรมที่ต่างไปจากในอดีต โดยแสดงออกอย่างชัดเจนในเรื่องการระบายสี อย่างมีอิสระจากความประทับใจในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสภาพสังคมในยุคนั้น เบื้องต้นพวกเขาได้รับอิทธิพลในการสร้างงานจากความประทับใจในผลงานของ **มานะ**¹ และได้เริ่มวาดภาพแบบ Plein air painting ที่เป็นการนำเสนอรูปแบบการวาดภาพภายนอกอาคารสถาน

ที่ของฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 19 อันเป็นแนวทางในการวาดภาพแบบอิมเพรสชันนิสม์ สำหรับ โมนี และ เรอนัวร์² พวกเขาศึกษาเรื่องแสงสะท้อนบนผิวน้ำด้วยกัน และเริ่มทดลองใช้สีตามหลักทฤษฎีสีจาก **แสงสเปกตรัม**³ ที่เป็นผลจากการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ใน ค.ศ. 1860 ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติงานของลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ขึ้นอย่างชัดเจน

ในปี ค.ศ. 1874 ศิลปินกลุ่มดังกล่าวได้จัดนิทรรศการร่วมกันที่กรุงปารีส การจัดงานครั้งนี้ได้ถูกนักวิจารณ์ศิลปะชื่อ เลอรัวย์ เขียนวิจารณ์ลงใน หนังสือชื่อ ชาริวรี โดยโจมตีผลงานของโมนีที่ชื่อ “ภาพความประทับใจเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น” (Impression: Sunrise) อันเป็นภาพที่ได้รับอิทธิพลจากภาพเขียนของ **เทอร์เนอร์**⁴ ว่าเป็นภาพที่ไม่มีคุณสมบัติในเรื่องของความงามตามแบบอย่างของงานจิตรกรรมในยุคนั้น ทั้งนี้ โมนีได้วาดภาพนี้จากความประทับใจในสิ่งที่มองเห็น โมนีเน้นการใช้สีในการสร้างรูปทรงอย่างง่าย และรวดเร็วซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของภาพ โดยแสดงออกในเรื่องของแสงสียามเช้าที่บรยากาศที่เป็นอิสระ และตัดรายละเอียดส่วนต่างๆ ของภาพออกไป ทำให้ดูไม่สมบูรณ์ในความรู้สึกของผู้คนในยุคนั้น จากคำวิจารณ์ในเชิงต่อต้านนี้ ทำให้ศิลปินกลุ่มนี้นำเอาเรื่องของผลงาน “ภาพความประทับใจเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น” มาใช้เป็นชื่อของกลุ่ม โดยใช้ชื่อ “ศิลปะลัทธิประทับใจ” (Impressionism) และได้แสดงนิทรรศการในแนวทางนี้ต่อเนื่องมาจนถึง ค.ศ. 1886 รวม 8 ครั้ง

ผลงานของโมนีประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยได้แสดงผลงานร่วมกับศิลปินอีกหลายคน และได้เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น ลอนดอน เบลเยียม ฮอลแลนด์ นอร์เว สเปน พร้อมกับพัฒนาการสร้างสรรค์งานอย่างต่อเนื่อง งานของโมนีส่วนใหญ่จะสร้างเป็นชุดโดยวาดจากทัศนียภาพเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องของสีและแสงเงาที่เปลี่ยนไปในแต่ละช่วงเวลา ฤดูกาล หรือมุมมองที่อยู่นอกกรอบความคิดในการวาดภาพของศิลปินในยุคนั้น ส่งผลให้งานของโมนีมีลักษณะแบบกึ่งนามธรรมมากขึ้น

การพัฒนาและสร้างสรรค์งานในช่วง ค.ศ. 1890-1926

การพัฒนาและสร้างสรรค์งานของโมนีในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1890-1926 นับเป็นช่วงสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการสร้างงานรูปแบบอิมเพรสชันนิสม์ ในระยะแรกไปสู่รูปแบบที่มีอิสระมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับอิทธิพล

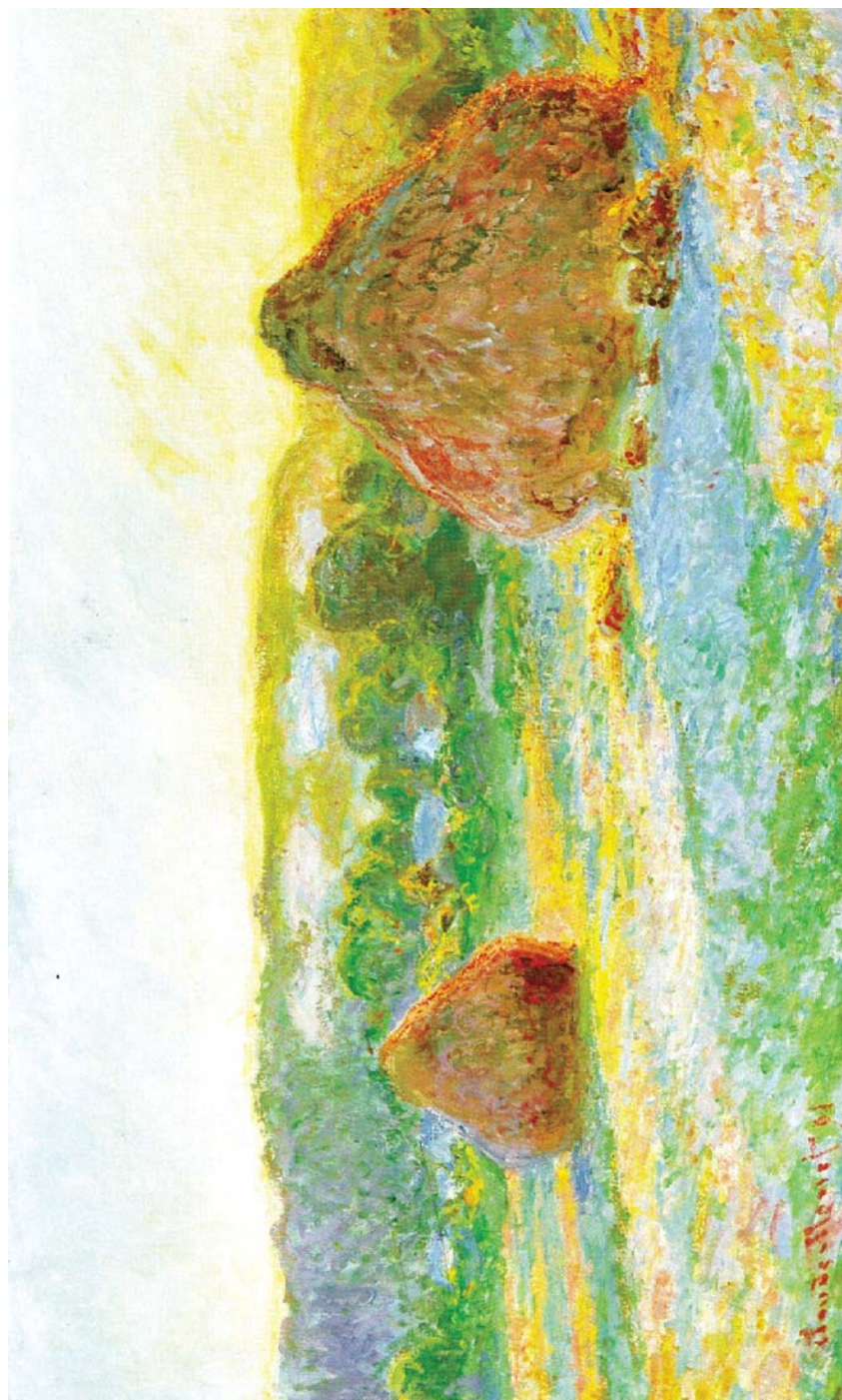
ภาพเขียนของเรอ์นัวร์ (บน) กับ โมเน (ล่าง) ที่ศึกษา
เรื่องสีและแสงสะท้อนบนผิวน้ำจากทัศนียภาพเดียวกัน

ในด้านต่างๆ หลายประการ เช่น มุมมองในการสร้างงานที่ต่างไปจากเดิม การค้นพบความจริงของสีที่ปรากฏบนวัตถุต่างๆ ทำให้มีผลต่อการสร้างงานในแนวทางใหม่ รวมทั้งการสังมผัสประสบการณ์จากการทำงานจิตรกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดมา ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

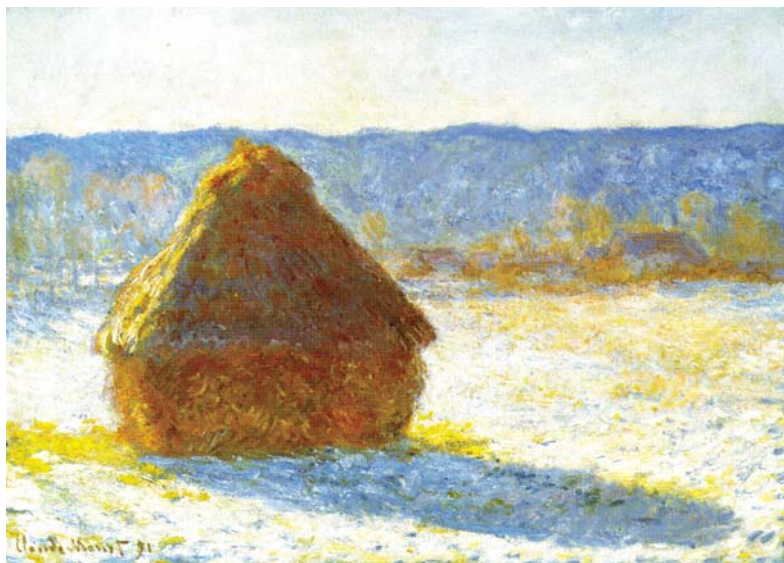
ภาพความประทับใจเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น (Impression: Sunrise, 1873)

ກາວ Grainstacks at the End of the Summer, Evening Effect: 1890 ພາມທ 60 x100 ສ.ມ.

ภาพ The Walk, Woman With a Parasol: 1875

ภาพ Grainstacks in the Morning, Snow Effect: 1890-1891 ขนาด 65 x 92 ซม.

ภาพถ่ายทัศนียภาพที่บ้านของโมเน และภาพกองฟางที่จิแวร์นี: 1891

1. ภาพชุด Grainstacks: 1890: ภาพที่ 1.1-1.2 ความประทับใจในแสง สี ที่ปรากฏในทัศนียภาพ การบันทึกภาพด้วยการใช้สี แสดงการเปลี่ยนแปลง ของแสงและบรรยากาศในเวลาและฤดูกาลต่างๆ

1.1 ภาพ Grainstacks at the End of the Summer Evening Effect: 1890

ภาพ Grainstacks at the End of the Summer Evening Effect เป็น 1 ใน 18 ภาพ ของภาพ Grainstacks หรือภาพกองฟางที่ใช้สำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์พืชในประเทศฝรั่งเศส โดยแต่ละภาพในชุดนี้จะมีการใช้สีที่แตกต่างกันไปตามสภาพของอากาศ เช่น เช้า กลางวัน เย็น ทั้งในช่วงฤดูหนาว แดจิดหรือหิมะตก หรือบรรยากาศที่ปกคลุมไปด้วยน้ำแข็ง โมเนได้ทดลองใช้สีให้ได้ภาพออกมา ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของแสงและบรรยากาศในแต่ละช่วงของเวลา สำหรับชุดนี้ คือ ภาพที่แสดงถึงความเป็นอยู่ของคนในฝรั่งเศส ในภาพคือ ภูมิทัศน์ของจิแวร์นี (Giverny) ที่มี Grainstacks ประกอบอยู่ โมเนมีบ้านอยู่ที่นั่น เขาสร้างงานจากความประทับใจในภูมิทัศน์ของจิแวร์นี และ Grainstacks

ทั้งนี้ Daniel Wildenstein กล่าวถึงผลงานในชุดนี้ไว้ว่า Grainstacks คือ ที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่ได้จากการทำเกษตรกรรม ก่อนหน้านี้นิโมนวาดภาพ Grainstacks ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1888 โดยวาดไว้ 3 ภาพ ซึ่งแต่ละภาพไม่ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ในขณะนั้นโมเนยังไม่ได้คิดที่จะวาดภาพเป็นชุดๆ แต่ภาพชุดนี้เกิดขึ้นภายหลังจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาหลายปี และผลงานที่ได้ภายหลังจากนั้นแตกต่างอย่างมากกับภาพวาดในชุดแรกๆ (Wildenstein, 1999 : 246)

ในปี ค.ศ. 1890 โมเนได้เขียนจดหมายถึง พอล ดูรอง รู แอล (Paul Durand-Ruel) ว่าเขากำลังวาดภาพต่าง ๆ ของทัศนียภาพภายใต้สภาพอากาศ

ที่แตกต่างกัน เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวอีกครั้ง โมนเล่าว่า เขาสังเกตว่าดวงอาทิตย์ได้เลื่อนไปเร็วมาก จนเขาไม่สามารถวาดภาพ Grainstacks ได้ทัน เมื่อทำงานไประยะหนึ่งเขาก็เกิดความคิดว่า เขาควรจะจับเฉพาะสิ่งที่สำคัญ ๆ ที่เขาจะวาดเนื่องจากแสงอาทิตย์ทำให้ทุกอย่างเปลี่ยนไป เขาคิดว่าควรจะวาดความรู้สึกในภาพต่างหาก (Wildenstein, 1999 : 273)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า โมนเริ่มเปลี่ยนวิธีการสร้างงานและทดลองการใช้สี เพื่อสนองตอบความรู้สึกที่มองเห็นในสภาพของแสงและบรรยากาศที่ต่างกัน โดยสร้างงานเป็นชุด ซึ่งในชุดนี้ถึง 18 ภาพ จากทัศนียภาพเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการบันทึกภาพวาดในรูปแบบเฉพาะของตนเอง

สำหรับภาพนี้ โมนต้องการถ่ายทอดบรรยากาศของฤดูร้อนแต่เป็นเวลาเย็น โมนจึงใช้สีโดยรวมของภาพมีความสดใส แต่ไม่สว่างมาก โดยใช้กลุ่มสีเหลือง ส้ม และกลุ่มสีเขียว ฟ้า เพื่อสื่อถึงสภาพอากาศที่สดใสของฤดูร้อน จากลักษณะของแสงและเงาที่ทอดยาวจากด้านหลังกามาหน้าของภาพ ประกอบกับสีที่ให้ความรู้สึกนุ่มเบา สื่อถึงบรรยากาศในช่วงเวลาเย็นของปลายฤดูร้อน ทำให้รู้สึกได้ว่าเป็นฤดูร้อนเพราะสีโดยรวมของภาพจะสดใส แสดงถึงสภาพบรรยากาศที่ดีไม่มีเมฆหมอก โมนได้ใช้กลุ่มสีดังกล่าวแสดงภาพของ Grainstacks ที่มีแสงสะท้อนของดวงอาทิตย์ครอบคลุมอยู่ทั่วไปของภาพ

1.2 ภาพ Grainstacks in the Morning, Snow Effect: 1890–

1891

ภาพ Grainstacks in the Morning, Snow Effect ที่มาของภาพเช่นเดียวกับภาพที่ 1 แนวคิดในการสร้างสรรค์งาน เกิดจากการใช้สีของโมนที่ต้องการถ่ายทอดบรรยากาศในเวลาเช้าของต้นฤดูหนาวที่ปกคลุมไปด้วยหิมะซึ่งอยู่ในระยะที่ยังไม่แข็งตัวเป็นน้ำแข็ง มีผลทำให้แสงสะท้อนที่เกิดขึ้นจากบรรยากาศดังกล่าวมีน้ำหนักของแสงอ่อนและสว่างต่างจากภาพที่ 1.1 สีที่ปรากฏในภาพคือกลุ่มสี เหลือง ขาว ฟ้า แสดงถึงบรรยากาศในช่วงเวลาเช้า ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงแสงสะท้อนของหิมะที่ปกคลุมพื้นดิน และเงาจากวัตถุกระทบลงพื้นนั้น โมนใช้สีน้ำเงิน สีเหลือง สีน้ำตาล ประกอบอยู่ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมนไม่ใช้สีค่าแทนค่าส่วนที่เป็นเงาดังเช่นการเขียนภาพในอดีต

ที่นิยมทำกัน โมเนใช้วิธีการระบายสีแบบ Optical Mixture⁵ เป็นวิธีการผสมสีในสายตาของผู้ดูและนิยมใช้การระบายสีแบบนี้ในงานแบบอิมเพรสชันนิสม์ จากข้อมูลดังกล่าวประกอบกับภาพผลงานทำให้สรุปแนวคิดของโมเน ในการสร้างสรรค์งานได้ดังนี้

การสร้างสรรค์งานของโมเนในชุดนี้ แสดงถึงการนำสีมาใช้เพื่อแสดงความรู้สึก ความประทับใจในบรรยากาศและทัศนียภาพต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาอย่างชัดเจนและงดงาม รวมทั้งการใช้สีเพื่อสื่อในเรื่องของแสงที่ครอบคลุมสภาพบรรยากาศต่างๆ สีที่ปรากฏในภาพที่ 1 จึงเต็มไปด้วยสีสันที่ให้ความรู้สึกสว่าง สดใส และภาพที่ 1.2 เป็นการถ่ายทอดแสงสะท้อนจากหิมะ ซึ่งเป็นการท้าทายการทำงานในช่วงเวลานั้น (ในค.ศ. 1890 หรือกว่า 100 ปี ที่ผ่านมา) ที่จะสามารถใช้สีต่างๆ สื่อออกมาให้รู้สึกเป็นแสงสะท้อนสีขาวของหิมะได้เป็นอย่างดี ส่วนสำคัญในภาพที่โมเนต้องการถ่ายทอดออกมา คือ แสงสะท้อนของดวงอาทิตย์ที่สัมพันธ์กับวัตถุ ทำให้มีผลต่อสภาพบรรยากาศที่แตกต่างกันไป

จากข้อทัศนะของ Daniel Wildenstein ทำให้ทราบว่าแสงอาทิตย์ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งที่สำคัญและมีผลต่อการสร้างสรรค์งานของโมเนเป็นอย่างมาก การใช้สีของโมเนจะเปลี่ยนไปตามการส่องสว่างของแสง ซึ่งมีผลทำให้วัตถุในภาพมีสีแตกต่างกันไปแต่ละภาพ ซึ่งโมเนได้ใช้สีกลุ่มดังกล่าวเพื่อแสดงออกในสภาพบรรยากาศที่เขาประทับใจในขณะนั้น

2. ภาพชุด Three Poplar Trees in the Autumn: การใช้สีน้ำหนักของสีแสดงบรรยากาศและแสงสะท้อน: การจัดภาพในมุมมองของศิลปิน

ภาพ Three Poplar Trees in the Autumn เป็น 1 ใน 15 ภาพของภาพชุดของ The Poplars โมเนวาดภาพชุดนี้ขึ้นในช่วงฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ. 1891 ต้น Poplars เป็นต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ริมแม่น้ำ Epte ใกล้เมืองจิแวร์นี ทั้งนี้ John House ได้กล่าวถึงผลงานชุดนี้ไว้ว่า โมเนได้จ่ายเงินกับผู้ที่ต้องการซื้อต้น Poplars เพื่อเป็นการระงับการโค่นไม้ชั่วคราว และโมเนได้วาดภาพชุด The Poplars นี้ไว้ 15 ภาพ เขาได้นำภาพดังกล่าวออกแสดงที่แกลลอรีของ คูรอง รูแอล ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1892 โดยก่อนนำภาพออกแสดงสันนิษฐานว่าได้มีการ

ตกแต่งภาพไว้อีกก่อน โมเนได้วาดภาพต้น Poplars นี้จากหลายมุมมอง บางครั้ง ต้นที่อยู่ใกล้ที่สุดนั้นไกลมากจนขอบเลขขอบของผ้าใบ และบางทีขอบของต้นไม้ที่อยู่ไกล ก็ต่อเนื่องกับต้นไม้ที่อยู่เลยไป ทำให้เกิดภาพซิกแซกที่มีความลึกของภาพขึ้น ขณะที่ภาพวาดชุด Grainstacks เน้นถึงวัตถุเพียงชิ้นเดียว แต่ภาพชุดต้น Poplars นี้แสดงให้เห็นรายละเอียดของกลุ่มยอดไม้และใบในมุมมองต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ทั้งภาพชุด Grainstacks และต้น Poplars นี้ เป็นวิธีการแสดงบรรยากาศของภาพ ด้วยจังหวะของสีเช่นเดียวกัน (House, 1992 : 37-43)

นอกจากนี้ Cle'ment Janin ได้กล่าวถึงผลงานจากภาพชุดเดียวกันนี้ โดยได้พิมพ์โฆษณาบทวิจารณ์ของนิทรรศการในหนังสือพิมพ์ L' Esta Fette ฉบับวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1892 มีข้อความดังนี้ “.....มันคืออะไรไม่มาก ต้น Poplar 3 หรือ 4 ต้นบนขอบสระ เงามของต้นไม้สะท้อนลงในน้ำ ยอดของต้นไม้ อยู่เต็มท้องฟ้า ต้น Poplar ต้นอื่น ๆ มองเห็นเป็นระยะห่างไกลออกไปตามถนน เป็นสิ่งที่เขาทำซ้ำแล้วซ้ำอีกถึง 15 ครั้ง (15 ภาพ) ตลอดทั้งวันด้วยการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่น่าทึ่งขึ้น คือ ภาพที่แสดงบรรยากาศและแสงที่แตกต่าง ที่นั่นคือเพลง อันหวาน ไพเราะของวันสุดท้ายในฤดูร้อน ก่อนที่จะมืด แต่ท้องฟ้าในน้ำ ดูคล้ายกลับกลายเป็น แพร่ไหม และความไม่สงบของแสงสีเขียวขุ่น คู่งมเหียง ทำให้ขอบฟ้าดูสดใส ที่นั่น ดูดีทุกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ต้น Poplar ทุกต้นสงบนิ่ง หายใจและเคลื่อนไหว อย่างแผ่วเบา บางครั้งดูเหมือนจะยืนต้นชูชันผสมกับ การผลิโคกรวมกันอยู่ในธรรมชาติ...”

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แนวคิดในการสร้างสรรค์งานของโมเน เกิดจากสายตาที่มองเห็นความงามในมุมมองต่างๆ และได้คัดลอกบางส่วน ของต้น Poplar เพื่อให้ได้ภาพตามมุมมองที่ต้องการ โดยไม่สนใจการจัดองค์ประกอบ แบบเดิมๆ ที่ต้องมีภาพครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ภาพวาดของโมเนกลับมีการจัด องค์ประกอบของภาพทั้งงดงามและสมดุลในความรู้สึก ซึ่งเป็นการทำงานที่ แสดงความเป็นตัวตนของโมเน รวมทั้งโมเนต้องการที่จะสื่อถึงบรรยากาศที่สดใส แต่เงียบสงบในช่วงปลายฤดูร้อนที่มีความงดงามของทัศนียภาพจากต้น Poplar และเงาสะท้อนที่อยู่น้ำ รวมทั้งการใช้สีสร้างบรรยากาศให้เกิดระยะใกล้ไกล น้ำหนักของสีสร้างให้เกิดจังหวะของแสงและเงาสะท้อนที่นุ่มนวล และงดงาม

ภาพ Three Poplar Trees in the Autumn: 1891 ขนาด 92 x 73 ซม.

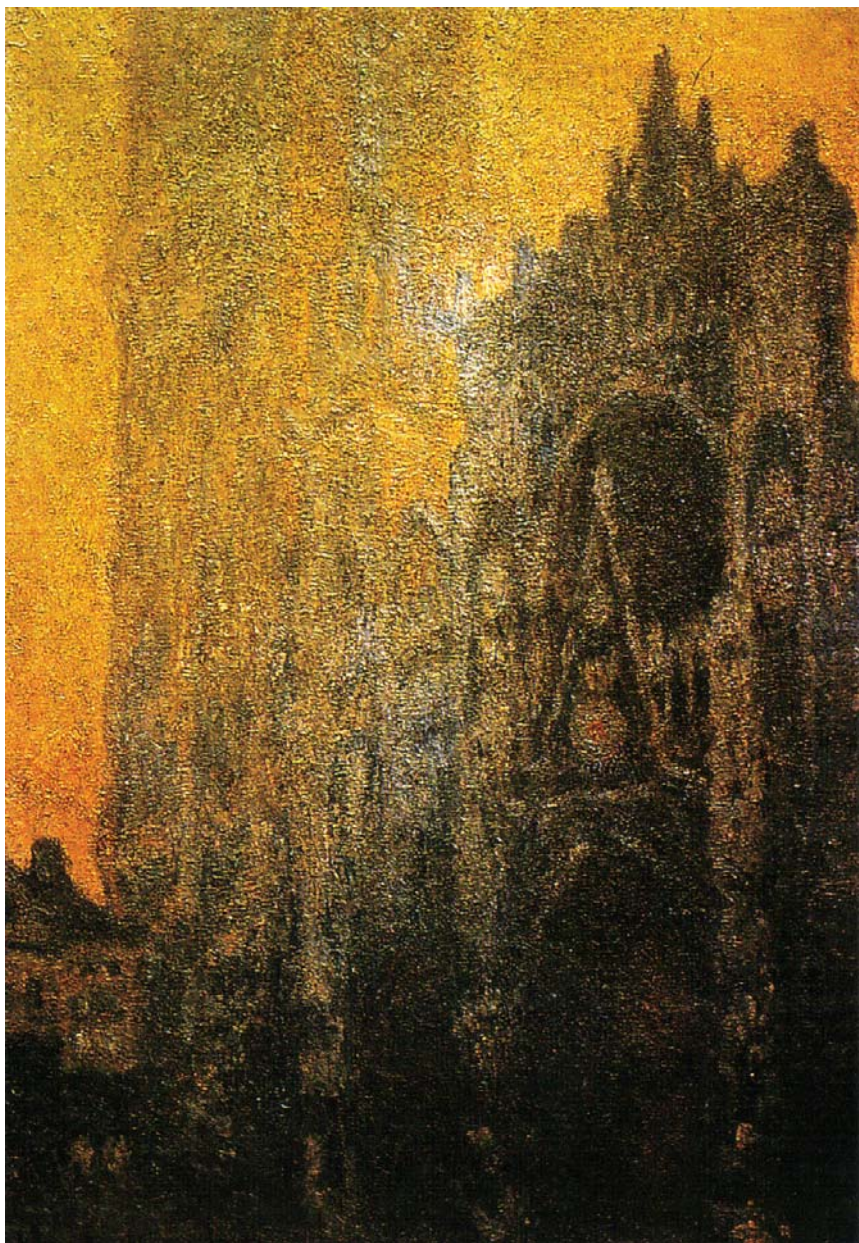
3. ภาพชุด Rouen Cathedral: 1892

3.1 ภาพ Rouen Cathedral Symphony in Grey and Rose: 1892:
การเปลี่ยนแปลงของแสงและบรรยากาศ ปรัชญาในเรื่องของเวลา

ภาพ Rouen Cathedral Symphony in Grey and Rose คือ ภาพของโบสถ์ในเมือง Rouen โมนาวาดภาพโบสถ์อันประกอบไปด้วยบรรยากาศ

ภาพ Rouen Cathedral Symphony in Grey and Rose: 1892 ขนาด 100 x 65 ซม.

ภาพ The Portal and the Tour d' Albane at Dawn Rose: 1893 ภาพขนาด 106 x 74 ซม.

ของแสงเงาที่ปกคลุมด้วยหมอกบาง ๆ ในช่วงที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้วัตถุ มีแสงและเงาเปลี่ยนไปในแต่ละช่วงเวลา จากภาพชุดนี้ John House ได้กล่าวไว้ว่า

ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. 1895 โมเนได้นำเสนอภาพของโบสถ์จำนวน 20 ภาพ ผลงานชุดนี้วาดขึ้นในช่วงเวลาที่เขาหยุดพักการทำงานที่เมือง Rouen ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1892-1893 แต่ส่วนใหญ่ได้ทำการเพิ่มเติมใน Studio ก่อนที่เขาจะนำออกแสดง แบ่งแยกจำนวนมากที่ติดอยู่บนผิวหน้าของผ้าใบแสดง ให้เห็นว่าภาพชุดนี้ได้มีการตกแต่งหลายครั้ง ภาพกำแพงหินที่อยู่ทางทิศตะวันตก ของโบสถ์จะเป็นส่วนที่ไม่มีสี เป็นผลงานที่ท้าทายการทำงานของโมเน เป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่ได้ใช้สีในธรรมชาติที่เป็นจุดประสงค์ของงานนี้ ในปี ค.ศ. 1895 โมเนได้บอกกับผู้ที่สัมภาษณ์เขาคนหนึ่งว่า เขาไม่ได้วาดภาพ เพียงแค่วัตถุ แต่เขาวาดบรรยากาศระหว่างตัวเขาและวัตถุนั้น และในภาพชุดนี้ บรรยากาศหลายแบบบนกำแพงหินที่เป็นจุดสนใจในภาพ เขาได้ใช้ภาพด้านหน้า ของโบสถ์เป็นหลัก แสดงให้เห็นผลจากแสงที่ปรากฏบนด้านหน้าโบสถ์ที่ปกคลุม ไปด้วยหมอกบาง ๆ (House, 1997 : 112)

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ทราบแนวคิดในการสร้างงาน เกิดจากการ ใช้สีเพื่อสร้างบรรยากาศให้สัมพันธ์กับวัตถุภายใต้มุมมองของศิลปิน ภาพโบสถ์ จะอยู่ในมุมสูง จุดสำคัญคือ แสงที่กระทบบนพื้นผิวด้านหน้าของโบสถ์ ภายใต้อากาศที่ปกคลุมไปด้วยหมอก

จากข้อความของ John House ทำให้ทราบว่าโมเนต้องการแสดง ให้เห็นผลจากแสงที่ปรากฏบนด้านหน้าของวัตถุ ความเข้มของแสงที่เกิดจาก บรรยากาศโดยรอบมีผลทำให้วัตถุมีสีต่าง ๆ กัน จากการใช้สีในภาพนี้ ซึ่งประกอบ ไปด้วยกลุ่มของสีชมพูและกลุ่มของสีเทาฟ้า การใช้สีทั้งสองทำให้ภาพให้ความรู้ สึกพร้อมๆ ไม่ชัดเจน แสดงถึงบรรยากาศในขณะนั้นว่ามีหมอกปกคลุมอยู่ทั่วไป

3.2 ภาพ The Portal and the Tour d' Albane at Dawn Rose: 1893: การเปลี่ยนแปลงของแสงและบรรยากาศ ปรัชญาในเรื่องของเวลา การมองเห็นวัตถุและความจริงของสิ่งที่ปรากฏบนวัตถุ

ภาพ The Portal and the Tour d' Albane at Dawn วิจารณ์จากชื่อภาพ หมายถึงภาพประตูทางเข้าโบสถ์ในยามรุ่งเช้า ภาพนี้เป็นภาพชุดเดียวกับภาพที่ 3.1 ต่างกันที่โมเนวาดภาพโบสถ์นี้ในบรรยากาศตอนเช้าที่เริ่มจะสว่าง ทำให้ภาพ มีแสงสว่างสีเหลืองทองส่องมาจากทางด้านหลังของโบสถ์ ส่วนด้านหน้า

ของโบสถ์ยังไม่ถูกแสงสว่าง จึงปกคลุมด้วยสีน้ำตาลเข้ม

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงถึงแนวคิดในการใช้สีสร้างสรรค์งานของ
โมเนที่ใช้สีแทนความรู้สึกที่มองเห็น โมเนพยายามถ่ายทอดสิ่งที่เห็นให้เป็น
สีของโบสถ์ท่ามกลางสายหมอกบาง ๆ ขามเช้าตรู่

จากภาพชุดนี้ Peter H. Feist ที่ได้กล่าวถึงการใช้สีของโมเน ที่ทำให้
สีของวัตถุได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของบรรยากาศ ความว่า

โมเนเน้นสีน้ำตาลทองออกแดง ซึ่งเขามองเห็นเงาในวัตถุเวลาเช้า เทียง
และเวลาโพลเพลใกล้ค่ำ กลุ่มสีของภาพชุดนี้ทำให้เกิดแนวปรัชญาในเรื่องของเวลา
นักวิจารณ์ Emst Mach ได้กล่าวว่าไม่ใช่วัตถุแต่เป็นสีและความรู้สึกต่างๆ ที่ทำให้เกิด
“เนื้อแท้ของโลกรนี้” ภาพโบสถ์ (Rouen Cathedral) ของโมเนทำให้เห็นว่าโบสถ์นั้น
ไม่ได้มีสีใดสีหนึ่งโดยเฉพาะในทางตรงกันข้าม มันได้ปรากฏกับเราโดยเปลี่ยน
สีไปเรื่อยๆ ภาพทั้งหมดเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง (Feist, 1995: 354)

จากข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวทำให้ทราบแนวคิดในการสร้างสรรค์งานที่โมเน
ใช้สีต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาการวาดภาพวัตถุ ซึ่งที่จริงก็คือการค้นพบความจริง
ของสีที่ปรากฏบนวัตถุที่มีเรื่องของแสงและเวลาเป็นตัวกำหนด ความไม่แน่นอน
ของแสงและความเที่ยงตรงของเวลา มีผลต่อการทำงานของโมเนที่ต้องปรับเปลี่ยน
การใช้สีให้ตรงตามสภาพความเป็นจริง รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้สึกถึงบรรยากาศ
ระหว่างตนเองกับวัตถุ ทำให้เกิดการสร้างงานแนวทางใหม่ที่ต้องใช้กลุ่มสี
ซึ่งแสดงความเป็นจริงของสีที่ปรากฏบนวัตถุในช่วงเวลานั้นๆ

4. ภาพชุด Water-Lily Pond 1899: การจัดภาพได้รับอิทธิพลจากงาน ภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น: การใช้สี แสดงระยะ มิติ แสงสะท้อน และสภาพบรรยากาศ

ภาพ Water-Lily Pond เป็นภาพวาดจากทัศนียภาพของสระบัว
ที่โมเนได้สร้างสรรค์ไว้เป็นจำนวนมาก สำหรับภาพนี้โมเนได้รับอิทธิพลจากงาน
ภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น ในการจัดวางส่วนประกอบของภาพ ซึ่งมีส่วนเหมือนกัน
ดังภาพประกอบและจากข้อมูลของ John House ได้กล่าวไว้ว่าในปี ค.ศ. 1893
โมเนได้ซื้อที่ดินไว้แปลงหนึ่ง ซึ่งอยู่ติดกับแม่น้ำและอยู่ข้างบ้านเขาที่จิแวร์นี
และในช่วงปีต่อมา ก็ได้ตกแต่งเป็นสวนน้ำที่สวยงาม โมเนชอบที่จะทำสวน
และชอบวาดรูปสวนที่เขาได้ออกแบบและตกแต่งส่วนต่างๆ ของสวนด้วยตนเอง
ต้นไม้ในสวนที่บ้านนี้ ได้เจริญงอกงามตามลำดับ ในตอนแรกเขาเล่าให้ฟังว่า

ภาพ Water-Lily Pond ค.ศ. 1899
ขนาด 90 x 90 ซม.

ภาพ Wisteria at Drum Bridge:
1857: งานภาพพิมพ์ญี่ปุ่น
โดย อุทากาวา ฮิโรชิเกะ

“ผมปลูกบัวในบ่อไว้เพราะว่าชอบ ไม่ได้คิดจะใช้เป็นแบบวาดรูป แล้วทัศนียภาพโดยรอบก็ไม่ทำให้รู้สึกว่ามันน่าสนใจเท่าใดนัก แต่ต่อมาผมก็ได้พบความสวยงามในตัวของสระบัวนี้” รูปสระบัว (The Lily Pond, 1889) เป็นภาพวาดชุดแรกของสวนน้ำของเขาที่วาดในช่วงฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1899 และ 1900 และ นำออกแสดงในปลายปี ค.ศ. 1900 รูปภาพแสดงให้เห็นทัศนียภาพเดิมของบ่อน้ำ ที่มีขอบเลขจากสะพานเดินข้ามไปประมาณ 20 เมตร ภาพวาดของเขามีลักษณะคล้ายกับภาพพิมพ์ของญี่ปุ่นโดย อุทากาวา ฮิโรชิเกะ (Utagawa Hiroshige) ที่ชื่อ “วิสตาเรียแอทดรัมบริจ” (Wisteria at Drum Bridge) นอกจากนี้ยังพบว่าเขาได้ ไร่ระดับพื้นที่ต่างระดับในการจัดสวนและธรรมชาติโดยรอบในการออกแบบสวนนี้ ซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับการจัดสวนแบบญี่ปุ่น และสิ่งนี้ได้กลายเป็นรูปแบบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลงานจิตรกรรมของโมเนซึ่งมีรูปแบบของงานศิลปะแบบญี่ปุ่น (House, 1992 : 37)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบแนวคิดในการสร้างงานของโมเนว่า เขาต้องการแสดงทัศนียภาพที่สวยงามของสระบัวและแนวคิดในการจัดภาพเป็นแบบงานภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการเลือกมุมมองของภาพที่เหมือนการถ่ายภาพ จะเห็นได้ว่าจากการที่โมเนเลือกมุมมองของภาพ ซึ่งมีรูปสะพานโค้งทอดยาวอยู่ด้านบนของภาพ มองเห็นสระบัวและทัศนียภาพของกลุ่มดอกบัว และสวนอยู่ใต้สะพาน โดยมีระยะใกล้-ไกลออกไป จากมุมมองนี้มีผลทำให้โมเน

ต้องใช้สีเพื่อแสดงระยะ มิติ แสงสะท้อนในน้ำ และสภาพบรรยากาศที่สดใสงดงาม ด้วยการใช้สีในกลุ่มของสีเขียวเหลือง

จากการใช้สีในภาพที่มีสีส่วนรวมของภาพเป็นกลุ่มสีเขียว และทุกส่วนของภาพที่ถูกแสงจะใช้สีเขียวเหลือง เหลือง และขาวประกอบกัน สีฟ้าและเขียวหลายๆ น้ำหนักแสดงเป็นผิวน้ำอยู่ใต้กลุ่มดอกบัว และสะท้อนอยู่ทั่วไปของภาพ แสดงถึงความร่มครึ้มและชุ่มชื้นของมวลหมู่แมกไม้รูปทรงในภาพที่ค่อนข้างชัดเจน อันแสดงถึงสภาพของแสงและบรรยากาศที่ดีในเวลากลางวันที่ไม่มีกลุ่มเมฆหมอกมาปกคลุม

จากภาพชุด Water – Lily Pond นี้ ในเวลาต่อมาโมเนต์วาดภาพจากทัศนียภาพเดียวกันนี้อีกหลายภาพ แต่มีการพัฒนาการทำงานที่แตกต่างกันไปอย่างสิ้นเชิง

5. ภาพชุด House of Parliament, Effect of Sunlight in the Fog: 1900–1901: อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานของศิลปินต่างๆ การใช้สีเพื่อสร้างทัศนียภาพเชิงบรรยากาศ

ภาพ House of Parliament, Effect of Sunlight in the Fog.: 1900 – 1901 ขนาด 81 x 92 ซม.

ภาพ House of Parliament, Effect of Sunlight in the Fog คือหนึ่งในภาพของอาคารรัฐสภาและแม่น้ำเทมส์ในลอนดอน ที่โมนีได้ถ่ายทอดบรรยากาศต่างๆ กันไว้หลายภาพ ที่มาของแนวคิดในการใช้สีในภาพ เกิดจากการถ่ายทอดความประทับใจในบรรยากาศของเมือง ขณะปกคลุมไปด้วยหมอกพร้อมกับแสงสะท้อนของดวงอาทิตย์ที่ปรากฏบนผิวน้ำในเวลาเช้า ทั้งนี้ John House กล่าวถึงผลงานนี้ไว้ว่า

ในช่วงฤดูหนาวระหว่างปี ค.ศ. 1899 และ ค.ศ. 1901 เขาได้เดินทางไปเมืองลอนดอน (London) 3 ครั้ง เพื่อจะวาดรูป สำหรับโมนีแล้วความประทับใจที่สำคัญของลอนดอนอยู่ที่สายหมอก ที่ทำให้เกิดบรรยากาศของภาพที่เลื่อนลอย เขาได้วาดภาพสายหมอกในลอนดอน การวาดภาพชุดนี้เป็นผลต่อเนื่องจากภาพวาดในปี ค.ศ. 1870-1871 ที่เขามีโครงการจะกลับไปวาดภาพเช่นนี้ในปีต่อๆ ไป เพราะมีแรงบันดาลใจจาก Whistler ซึ่งได้กลายเป็นเพื่อนที่ดีของเขาต่อมาอีกหลายปี Whistler ได้ปรับปรุงมุมมองของภาพ ซึ่งเป็นที่ยอมรับที่แสดงให้เห็นความเป็นเมืองลอนดอน ดังภาพของแม่น้ำเทมส์ที่ชื่อ Wocturaje ของเขา และในช่วงปี ค.ศ. 1890 ภาพทิวทัศน์ของลอนดอนในสายหมอกก็กลายเป็นภาพที่เห็นได้ทั่วไป อย่างไรก็ตามในภาพวาดลอนดอนของโมนีได้แตกต่างจากภาพวาดในสมัยเดียวกันในการใช้สี ภาพสายหมอกของโมนีประกอบไปด้วยความสลับซับซ้อนของสีที่หลากหลายและดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุด (House, 1977 : 120)

ภาพผลงานชุดนี้เป็นภาพที่มีชื่อเสียงรู้จักกันทั่วไป และเป็นภาพที่อยู่ในช่วงการพัฒนาการใช้สีของโมนีที่ต่างไปจากเดิม โดยที่โมนีแสดงการใช้สีเพื่อสร้างทัศนียภาพเชิงบรรยากาศ การใช้สีน้ำหนักของสีและรอยพู่กันแสดงระยะใกล้-ไกล ทำให้เกิดสภาพบรรยากาศที่ปกคลุมไปด้วยหมอก ภาพของรัฐสภาที่ดูเลื่อนราง พร้อมกับแสงสะท้อนของดวงอาทิตย์บนผิวน้ำที่เด่นชัดเฉพาะในส่วนกลาง บริเวณด้านล่างของภาพ ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงของแสงในช่วงเวลาเช้า ขณะที่ดวงอาทิตย์ขึ้น ทำให้ภาพแสดงออกเฉพาะสภาพอากาศของหมอกที่ทำให้รูปทรงของอาคารรัฐสภาและดวงอาทิตย์ไม่ชัดเจนตามสภาพบรรยากาศในขณะนั้น ทำให้แสงรวมทั้งน้ำหนักสีแสดงค่าน้ำหนักกลางและเข้ม

ภาพ The Fire in the House of Lords and
the House of Commons, 16 October 1834
โดย วิลเลียม เทอร์เนอร์

House of Parliament,
Sunset: 1900-1901

House of Parliament,
Stormy Sky: 1900-1901

หากพิจารณาภาพผลงานนี้เทียบเคียงกับภาพ “The Fire in the House of Lords and the House of Commons, 16 October 1834” ของ เทอร์เนอร์ จะเห็นว่ามีความใกล้เคียงกันมากในลักษณะของการจัดภาพและกลวิธีการระบายสีแบบเรียบกลมกลืน และการระบายสีทับกันเพื่อให้เกิดเป็นบรรยากาศที่พัวพันการทำงานในลักษณะดังกล่าว ทำให้ทราบว่าโมเนได้รับอิทธิพลในการทำงานลักษณะนี้จากภาพเขียนของ เทอร์เนอร์ เช่นเดียวกับ ภาพ Impression: Sunrise ที่โมเนได้รับอิทธิพลจาก เทอร์เนอร์ ในการทำงานช่วงแรกๆ เช่นเดียวกัน

จากทัศนียภาพเดียวกันนี้ โมเนได้แสดงถึงสภาพบรรยากาศอื่นๆ ด้วย เช่น ภาพของอาคารรัฐสภาและแม่น้ำเทมส์ ในเวลาพระอาทิตย์กำลังจะตก (House of Parliament, Sunset), ภาพอาคารรัฐสภาและแม่น้ำเทมส์ ในขณะที่มีพายุคะนองบนท้องฟ้า (House of Parliament, Storm Sky) และยังมีภาพแสดงบรรยากาศอื่นๆ อีกมาก ภาพทั้งหมดได้บ่งบอกถึงการทำงานของโมเน ที่มีความมุ่งมั่นอดทน ต่อสภาพอากาศ และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ความตั้งใจในการถ่ายทอดความประทับใจตามความรู้สึกลงในภาพวาด ทำให้โมเนได้พัฒนาการทำงานที่ต่างไปจากผลงานในช่วง ค.ศ.1874 หรือผลงานอิมเพรสชันนิสม์ในช่วงเวลาแรกอย่างชัดเจน

6. ภาพชุด Water-Lily Pond: 1903: ภาพเก้าในมุมมองใหม่ การคิดนอกกรอบภาพ และการหลุดพ้นจากวิถีแห่งอิมเพรสชันนิสม์ ในช่วงเวลาแรก

ภาพ Water-Lily Pond (The Clouds) เป็นภาพที่วาดจากทัศนียภาพของสระบัวเช่นเดียวกับภาพ Water-Lily Pond: 1899 แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดและการจัดวางภาพ จากชื่อภาพ The Clouds ที่หมายถึงเมฆ แสดงเป็นภาพเงาสะท้อนในสระน้ำ และอยู่ท่ามกลางกลุ่มดอกบัวและเงาสะท้อนของพืชพรรณไม้ที่อยู่รอบๆ สระนี้ ซึ่ง Daniel Wildenstein ได้กล่าวถึงภาพนี้ไว้ดังนี้

ในปลายปี ค.ศ. 1902 โมเนได้วาดภาพสระบัวในรูปแบบใหม่เป็นดอกบัวที่อยู่บนผิวน้ำ ซึ่งเกิดจากมุมมองใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องใช้กรอบภาพแบบญี่ปุ่นที่มีสะพานเป็นตัวกำหนดกรอบภาพอีกแล้ว โมเนกล่าวไว้ว่า “ฉันเคยตกเป็นทาสของกรอบภาพที่เต็มไปด้วยดอกไม้จำนวนมาก” หลังจากที่เขาได้ศึกษาและทดลองสร้างสรรค์งานที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ และภาพวาดนี้เป็นภาพที่โมเนรู้สึกประทับใจอย่างแท้จริง สำหรับภาพทิวทัศน์นี้มีการจัดภาพที่มีขอบสระบัวอยู่ไกลๆ ออกไป กรอบภาพแบบที่มีขอบ

ของสระบัวก็หายไป คงเหลือแต่ภาพของดอกบัวในน้ำ แสงสะท้อนจากท้องฟ้า และพืชพรรณที่อยู่รอบๆ สระ และส่วนที่เป็นเงาสะท้อนเหล่านี้ได้กลายเป็นกรอบของภาพไปในตัว (Wildenstein, 1999 : 363)

จากข้อความนี้ทำให้ทราบถึงแนวคิดในการทำงานของโมเนว่า เกิดจากการจัดกรอบภาพในรูปแบบใหม่ที่มีอิสระมากขึ้น โมเนไม่ได้วาดเฉพาะสิ่งที่เห็นตรงหน้าแต่เขาวาดสิ่งที่อยู่นอกกรอบภาพ คือภาพเงาสะท้อนของเมฆและของพืชพรรณที่ล้อมรอบสระ เหมือนการมองภาพในกระจกที่เห็นภาพสะท้อนซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจน ถ้ากลับทิศทางของภาพ โดยกลับส่วนบนลงมาไว้ส่วนล่างจะทำให้เราเห็นภาพสะท้อนที่อยู่นอกกรอบภาพ โมเนนำเสนอวิธีการวาดภาพในแบบที่ไม่เคยทำมาก่อน ภาพ Water-Lily Pond (The Clouds) ที่ดูเหมือนไม่มีเนื้อหาเรื่องราวมากมาย แต่หากพิจารณารูปแบบและวิธีการนำเสนอแล้วทำให้สรุปได้ว่า โมเนได้มีแนวทางในการวาดภาพ ที่เริ่มต้นหลุดพ้นวิถีแห่งอิมเพรสชันนิสม์ในช่วงเวลาแรกไปแล้ว

จากการจัดภาพที่มีเงาสะท้อนในน้ำท่ามกลางพืชพรรณไม้ที่ปกคลุมอยู่ทั่วไป ทำให้เกิดสภาพบรรยากาศที่ร่มเย็น มีผลทำให้สีในภาพส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสีเขียวและสีน้ำเงินม่วง การจัดภาพแสดงระยะด้วยกลุ่มของดอกบัว

ภาพ Water-Lily Pond (The Clouds); 1903 ขนาด 73 x 100 ซม.

ที่มีขนาด สี และความชัดเจนของดอกบัว เพื่อแสดงระยะใกล้ไกล เมื่อพิจารณาจากความเข้มของน้ำในภาพที่อยู่ในระดับกลางถึงเข้ม ทำให้ทราบว่าโมเนได้วาดภาพจากมุมมองที่อยู่ใต้น้ำไม่รอบๆ สระบัว

7. ภาพ Water-Lilies: 1908: การใช้สีแสดงเวลาสื่อถึงบรรยากาศยามเช้าที่ลดทอนความละเอียดของภาพลงและการถ่ายทอดความงามตามความรู้สึกของตนเอง

โมเนวาดภาพ Water-Lilies ภาพนี้ในช่วงเช้าตรู่ ซึ่ง Daniel Wildenstein ได้กล่าวไว้ว่าภาพที่วาดเป็นส่วนหนึ่งของภาพที่ 8 ที่เขาได้ขายขึ้นให้เห็นดอกบัวซึ่งยังบานไม่เต็มที่ในช่วงเช้าของวัน สีเขมรอบๆ ได้ใบบัวแสดงให้เห็นว่า

ภาพ Water – Lilies: 1908 ขนาด 92 x 90 ซม.

แสงของวันใหม่นั้นยังมีไม่มากพอ ภาพวาดภาพนี้เป็นภาพสุดท้ายของภาพวาดชุดดอกบัวที่โมเนได้วาดไว้เพื่อศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องอิทธิพลของเงาสะท้อนในภาพ (Wildenstein, 1999 : 384) สิ่งที่ปรากฏในภาพนี้คือ กลุ่มของดอกบัวและแสงอ่อน บางเบา ในเวลาเช้า ทำให้การใช้สีลดค่าให้อ่อนลง เนื่องจากยังมีแสงสว่างไม่มาก และบรรยากาศปกคลุมด้วยหมอกบางๆ การใช้สีในภาพจึงมีกลุ่มของสีเหลืองเพื่อแสดงถึงแสงสะท้อนอ่อน ๆ ในเวลาเช้า และกลุ่มของสีฟ้าแสดงบรรยากาศของหมอกยามเช้าที่ครอบคลุมบนผิวน้ำ จากภาพนี้จะเห็นได้ว่าโมเนได้ลดรายละเอียดต่างๆของภาพลง โมเนไม่ได้วาดทัศนียภาพของสระบัว

แต่เขาวาดภาพเพื่อแสดงในเรื่องของเวลาและบรรยากาศที่ถ่ายทอดจากการเห็นความงามตามความรู้สึกของตนเอง อันเป็นส่วนสำคัญของภาพ

จากการใช้สีในภาพที่มีกลุ่มสีเหลืองส้มแสดงในส่วนของแสงสะท้อนรวมทั้งท้องฟ้าและน้ำในคลองมีสีฟ้าเขียว ทำให้ทราบถึงบรรยากาศในเวลากลางวันที่มีแสงสว่างค่อนข้างมาก และน้ำหนักของสีในภาพมีค่าน้ำหนักระดับที่ 5 หรือน้ำหนักกลาง ภาพนี้โมเนแสดงรอยพู่กันบนพื้นผิวน้ำค่อนข้างชัดเจน และการใช้สีที่สดใสเพื่อแสดงสภาพบรรยากาศดังกล่าว โมเนได้วาดภาพชุด The Grand Canal ไว้หลายภาพ แต่ละภาพเป็นการบันทึกแสงสีและบรรยากาศที่งดงามต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา

8. ภาพชุด Water-Lily: 1915: การใช้กลุ่มสีแสดงบรรยากาศและการพัฒนางานรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม

ภาพ Water-Lily: 1915 ขนาด 160 x 180 ซม.

ภาพ Water-Lily ในปี ค.ศ. 1915 ภาพนี้ เป็นชุดผลงานที่โมเนสร้างขึ้นหลังจากที่เขาไม่ได้วาดภาพในหลายปีที่ผ่านมาจาก ข้อมูลของ Peter

H. Feist ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่โมเนหยุดการสร้างงาน เนื่องจากเป็นช่วงที่เขา มีความทุกข์จากการสูญเสียภรรยาที่ชื่อ Alice ทำให้ไม่มีกำลังใจในการทำงาน ประกอบกับสาขตาของเขารวมเริ่มไม่ค่อยปกติ (Feist, 1995 : 425)

การวาดภาพ Water-Lily ในช่วงนี้จะแตกต่างจากชุดภาพ Water-Lily ในปี ค.ศ. 1903–1908 ในการลดรายละเอียดของภาพลงอีก และเน้นเรื่องการ ใช้ กลุ่มสีที่สื่อถึงบรรยากาศของความสงบเงียบ และร่มเย็นมากกว่าที่จะเจาะจง เรื่องเวลา การใช้สีในภาพจะแสดงน้ำหนักรอยพู่กันที่หยาบ และชัดเจน กว่าภาพชุดก่อน และในการศึกษาภาพนี้คือ ส่วนหนึ่งของภาพ ทั้งหมดที่มีขนาด 160 x 180 ซม. โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มสีและลักษณะการทำงานที่โดดเด่นในภาพ

จากการใช้สีโดยรวมในภาพ แสดงว่าโมเนไม่ได้วาดภาพเพื่อต้องการ แสดงเวลาดังเช่นภาพในชุดก่อน ๆ แต่โมเนต้องการแสดงบรรยากาศที่สงบ และ ร่มเย็นของสระบัวที่โอบล้อมด้วยต้นไม้จำนวนมาก ทำให้การใช้สีในภาพ มีกลุ่มของ สีฟ้าและเขียวเป็นส่วนใหญ่เพื่อสื่อถึงบรรยากาศดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงการทำงาน ของโมเนที่ปรากฏในภาพนี้อีกประการหนึ่ง คือ การแสดงออกในลักษณะของศิลปะ แบบกึ่งนามธรรมที่แสดงออกด้วยความรู้สึก จากรูปร่างของพู่กันแบบหยาบๆ ที่ไม่เน้นความเหมือนจริงเป็นการลดทอน รายละเอียดโดยรวมของภาพ แสดงออกเฉพาะสีและรอยพู่กันตามความต้องการของศิลปินเท่านั้น

9. ภาพ ชุด Water-Lily Pond: 1917: ความรู้สึกในรูปแบบศิลปะนามธรรม

ภาพ Water-Lily Pond: 1917 เป็นภาพที่โมเนสร้างสรรค์ต่อเนื่อง มาจากภาพที่ 11 (ภาพ The Japanese Bridge: 1918 – 1924) คือ ภาพชุดสระบัว จากทัศนียภาพเดียวกัน แต่สำหรับภาพนี้ โมเนลดรายละเอียดของรูปทรง ในภาพลงมาก แต่ยังมีรายละเอียดของดอกบัว และรอยแปรงแสดงแสงสะท้อน ภาพนี้เน้นการใช้สีในพื้นที่กว้างมากกว่ารูปทรงเพื่อแสดงบรรยากาศสว่างสดใส จากแสงสะท้อนสีเหลืองที่ครอบคลุมบรรยากาศไปทั่วทั้งภาพ

จากการใช้สีส่วนรวมของภาพที่มีความสว่างของกลุ่มสีเหลือง เป็นส่วนใหญ่และมีสีชมพู ฟ้า ม่วงเป็นส่วนประกอบอยู่บ้าง แสดงถึงบรรยากาศ ที่มีแสงสว่างค่อนข้างมาก ซึ่งน่าจะเป็นเวลาที่มีแสงสะท้อนของแสงอาทิตย์ สาดส่องอย่างเต็มที่ สิ่งที่โมเนต้องการจะเน้นในภาพนี้ กลับไม่ใช่เรื่องของ การแสดงออกในเรื่องเวลาอีกต่อไป แต่เป็นการสื่อถึงบรรยากาศที่สดใส

ภาพ Water-Lily Pond: 1917 ขนาด 100 x 200 ซม.ม.

ในวันที่มีแสงแดดส่องสว่าง ประเด็นสำคัญคือ โมเนและทิ้งรูปแบบที่เหมือนจริง และทำงานจากความรู้สึกภายในจิตใจ การทำงานในภาพนี้จึงเป็นเวลา ที่โมเนได้ถ่ายทอดความรู้สึกในรูปแบบของภาพศิลปะถึงนามธรรมอย่าง ชัดเจนมากขึ้น

10. ภาพชุด Wisteria: 1919–1920: ภาพ Wisteria 1919–1920: การวาดภาพแบบ Panorama⁶: งานศิลปะของขวัญล้ำค่าของฝรั่งเศส

ภาพนี้โมเนสร้างขึ้นในช่วง ค.ศ. 1919–1920 เป็นภาพชุดที่โมเนสร้างงาน ต่อเนื่องไปจนถึงภาพชุดสุดท้าย จากข้อมูลของ Peter H. Feist ได้กล่าวไว้ว่า การวาดภาพในชุดหลังนี้เกิดจากการที่เพื่อนของเขาที่ชื่อ Clemenceau แนะนำให้วาดภาพชุดสระบัวให้กับ French State ซึ่งแตกต่างจากชุดอื่นๆ ที่ผ่านมา ในเรื่องของการใช้สี และการลดรายละเอียดในภาพลงอีก และในการสร้างงานชุดนี้ โมเนไม่ได้วาดภาพจากทัศนียภาพโดยตรง แต่จะศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลจาก ของจริงร่วมกับประสบการณ์ที่สะสมมาหลายปี ประกอบกับภาพสระบัว ในชุดนี้จะมีขนาดใหญ่่มากขึ้นกว่าเดิม โดยมีขนาดตั้งแต่ 130 x 150 ซม.ม. ซึ่งไม่สะดวกในการวาดภาพนอกสถานที่

งานในช่วงสุดท้ายนี้โมเนจึงสร้างงานภายในสตูดิโอของเขาที่ใช้ถึง สามสตูดิโอด้วยกัน และจากข้อมูล Daniel Wildenstein ที่กล่าวถึงผลงานในชุดนี้

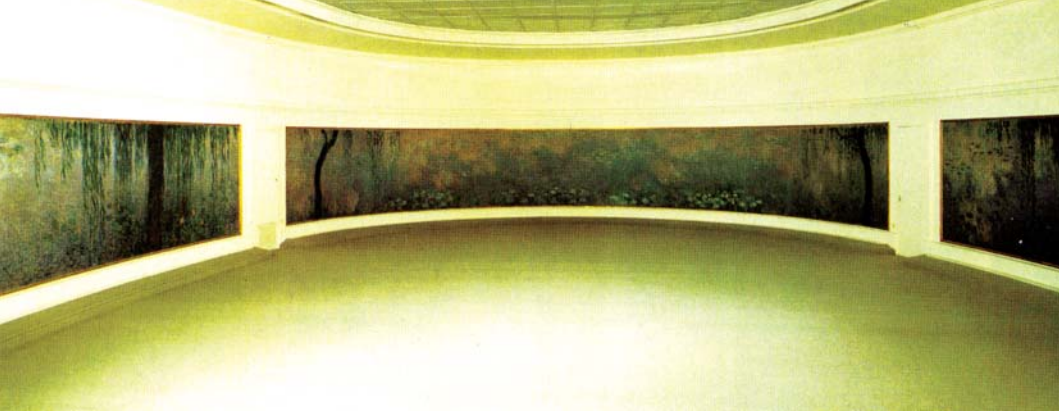
สรุปได้ว่า โมเนวาดภาพชุดนี้เมื่อมีอายุเกือบ 75 ปีแล้ว และเป็นช่วงเวลาที่เขาไม่ได้ทำอะไรอย่างอื่น เนื่องจากอยู่ในภาวะที่เริ่มมีสงครามโลกครั้งที่ 1

และภาพชุดนี้ มาจากความคิดของ Gustave Kahn ซึ่งเป็นนักตกแต่งภายใน เขามองเห็น ผลงานของโมเน จากภาพชุด Cathedrals, London Scenes และ Water-Lilies ว่า เป็นภาพที่มีการจัดภาพในรูปแบบใหม่ที่ลงตัวมาก ทำให้ Gustave Kahn เสนอความคิดในการนำภาพของโมเนมาจัดแสดงเป็นภาพตกแต่งต่อไป จากการแสดงในชุดอื่นๆ และภาพชุดนี้ มีนัยสำคัญ ของฝรั่งเศส และผู้คนหลายฝ่ายต่างขอให้ โมเนวาดให้เพื่อเป็นสมบัติของชาติ ซึ่งในระยะแรก จะมีปัญหาของห้องในการจัดแสดง ในที่สุดโมเนได้มอบภาพชุดนี้ให้เป็นของขวัญกับฝรั่งเศสในโอกาสที่สงครามสงบลง และติดตั้งไว้ที่ Paris Musee National de l' Orangerie ที่สร้างขึ้นภายหลังจากการวาดภาพเสร็จสิ้น โดยสร้างขึ้น มาสำหรับภาพชุดนี้โดยเฉพาะ ลักษณะของห้องจะมีผนังที่โค้งเป็นรูปไข่ เพื่อหลีกเลี่ยงให้ห้องแสดงงานที่เป็นสี่เหลี่ยมแบบเดิม ๆ และเมื่อผู้ชมเดินเข้าไป ภายในห้องนี้ จะมองเห็นภาพในแบบ Panorama ซึ่งให้ความรู้สึกที่ดีกับผู้ชม มากกว่าภาพเขียนสี่เหลี่ยมธรรมดาที่ติดผนังแบบ ๆ (Wildenstein, 1999 : 397 – 406)

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า การสร้างสรรค์งานของโมเนในภาพชุดนี้และชุดต่อจากนี้ไป เป็นภาพที่โมเนสร้างจากประสบการณ์ในการวาดภาพ มาเป็นเวลา 40 ปี จุดประสงค์ในการวาด นอกจากจะเป็นภาพที่แสดงถึงงานจิตรกรรมที่มีชื่อเสียงของฝรั่งเศสในช่วงเวลานั้น ยังเป็นการสร้างงานของโมเนที่หลุดพ้นจากรูปแบบของงานจิตรกรรมที่ผ่านมา สิ่งสำคัญคือ ลักษณะงานบางภาพแสดงออกในรูปแบบกึ่งนามธรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของงานศิลปะในยุคต่อมา สำหรับแนวคิดในการสร้างสรรค์งานของภาพนี้

ภาพชุด Wisteria 1919–1920 ขนาด 100 x 300 ซม.

ภาพชุด Wistaria, Water-Lily Pond ภายในห้องนิทรรศการที่เป็นผนังโค้งรูปไข่

จะมีลักษณะเป็นนามธรรมมากขึ้นกว่าภาพที่ 10 โมเนจะให้ความสำคัญกับการใช้รีรอยพู่กันแสดงความรู้สึกอย่างอิสระ โดยไม่สนใจรูปทรงหรือเรื่องราวที่เป็นจริง โมเนวาดภาพนี้จากต้น Wistaria ที่เป็นพันธุ์ไม้เลื้อยมีดอกเป็นสีม่วงอ่อนหรือขาว ซึ่งกลุ่มต้นไม้ไม่มีลักษณะเหมือนเถาวัลย์ที่เกาะเกี่ยวพันอยู่กับต้นไม้ใหญ่รอบๆ บริเวณสระบัว และบางส่วนของต้น Wistaria จะห้อยระย้าเรียงรายอยู่บนผิวน้ำ ในภาพนี้คือ กลุ่มต้น Wistaria และเงาสะท้อน บางส่วนของผิวน้ำภายใต้บรรยากาศที่มีหมอกสีขาวลอยอยู่บนผิวน้ำและทั่วๆ ไปของภาพ การใช้สีในภาพที่มีกลุ่มสีเขียว ม่วง เหลืองและขาวแสดงถึงกลุ่มต้น Wistaria ถูกแสงสว่างส่องและสะท้อนลงบนผิวน้ำ แสดงถึงบรรยากาศในเวลาเช้าที่มีแสงปรากฏไม่มากนัก มีผลทำให้เกิดแสงสะท้อนเป็นบางจุด สิ่งสำคัญในภาพคือ โมเนไม่ได้เน้นเรื่องของการแสดงเวลา แต่จะแสดงความรู้สึกที่เห็นกลุ่มต้นไม้เกาะเกี่ยวไขว่ไขว่กันอย่างหนาแน่น ภายใต้บรรยากาศที่มีหมอกและแสงสะท้อนของสีเหลืองเป็นบางส่วนบนผิวน้ำและต้น Wistaria ภาพที่ปรากฏจึงเป็นความงดงามตามธรรมชาติในรูปแบบการสร้างสรรค์งานของโมเน

11. ภาพชุด The Japanese Bridge: 1918 – 1924: ภาพวาดจากความรู้สึกอิสระอย่างแท้จริงการใช้สีที่เกิดจากการมีปัญหาค้นหาในการมองเห็น และการเขาสู่รูปแบบศิลปะถึงนามธรรมอย่างชัดเจน

ภาพ The Japanese Bridge คือ ภาพสะพานโค้งแบบญี่ปุ่นที่อยู่บนสระบัวในสวนของโมเน ทศนียภาพเดียวกันนี้โมเนได้เคยวาดไว้ในปี ค.ศ. 1897–1899 แต่รายละเอียดของรูปแบบและการใช้สีในภาพแตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากปัญหาทางด้านสายตาของโมเนที่มีผลต่อการสร้างสรรคงานชุดนี้ ซึ่ง Daniel Wildenstein ได้กล่าวถึงสาเหตุดังกล่าวไว้ว่า

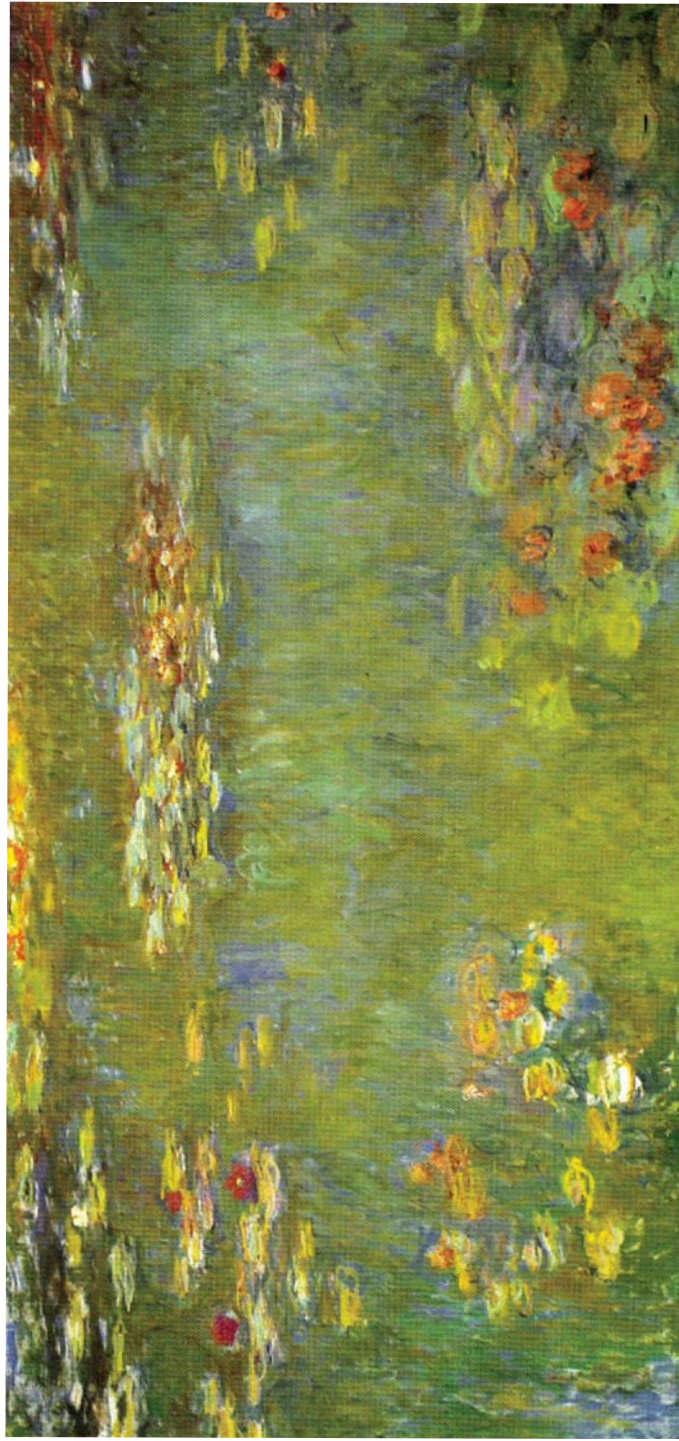
ในช่วงที่เขาทำงานชุด The Japanese Bridge สายตาข้างซ้ายสั้นมาก และสายตาข้างขวามองเห็นแสงได้เล็กน้อยแต่ดีขึ้นหลังจากรับการผ่าตัดจาก Dr. Coutela ซึ่งได้บันทึกไว้ว่า หลังจากได้รับการผ่าตัดโมเนยังคงมีปัญหาด้านการรับรู้เรื่องระยะ ปัญหาใหญ่คือ โมเนมองเห็นภาพทุกอย่างค่อนข้างเป็นสีเหลือง แต่การนี้ก็มักจะเกิดขึ้นกับคนที่ผ่านการผ่าตัดต้อกระจกและในช่วงปลายปี ค.ศ. 1927 เมื่อน้องชายของ Durand Ruel ได้ไปพบโมเนที่ จีแวร์นี เขากลับซื้องานของโมเนที่วาดไว้เมื่อ 10 กว่าปีมาแล้ว เป็นภาพวาดชุดสวน (A View of the Garden) ไปแทน โมเนได้นำภาพชุดสวนชุดสุดท้ายมาให้กับน้องของ Durand Ruel ได้ชม ซึ่งภาพชุดสุดท้ายนี้ Durand Ruel ได้วิจารณ์ว่า เป็นภาพที่น่าเกลียด และดูรุนแรง ที่วาดโดยศิลปินที่มองเห็นสีผิดพลาดไปหมด ซึ่งในเรื่องนี้โมเนก็ยอมรับความจริง แต่ยังคงยืนยันจะขายมันแม้ว่าจะไม่มีใครซื้อก็ตาม

หลังจากนั้นโมเนได้กลับไปทำงานวาดภาพที่ตั้งใจจะวาดไว้แสดงต่อ โมเนได้รับการรักษาตาอีกครั้งเมื่อปลายปี ค.ศ. 1924 Barbier ซึ่งเป็นศิลปินในยุคเดียวกับโมเนได้บอกว่าปัญหาทางสายตาของโมเนมีแนวโน้มที่ลดลงตามลำดับ สังเกตได้จากภาพวาดชุด Japanese Bridge ของเขาจะมีสีส้ม และรายละเอียดที่ดี แต่การใช้สีไม่ตรงกับความจริง ภาพต่อมาเป็นภาพของสะพานในวันฟ้าอากาศแจ่มใสในฤดูร้อนแสดงให้เห็นว่าโมเนยังคงรับรู้การเปลี่ยนแปลงของแสงเงาในธรรมชาติอยู่ (Wildenstein, 1999 : 422 – 436)

จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า ภาพ The Japanese Bridge ภาพนี้มีการใช้สี และรายละเอียดของภาพเกิดจากการมองเห็นที่มีปัญหาของโมเนในเรื่องของการแยกสีและการรับรู้เรื่องระยะทาง อย่างไรก็ตาม โมเนยังคงรับรู้การเปลี่ยนแปลงของแสงที่เกิดขึ้นอยู่ จากการที่โมเนมองเห็นทุกอย่างเป็นสีออกเหลือง ทำให้ภาพนี้สว่างด้วยสีเหลืองและการใช้กลุ่มสีจะดูรุนแรงมากกว่าภาพจริง สำหรับรายละเอียดของภาพจะหายไป โมเนแสดงออกด้วยวิธีรอบแปร่งที่ได้คิดหาวิธีเร็ว การใช้สีตัดกันรุนแรงเป็นภาพที่มีลักษณะแตกต่างจากผลงานที่ผ่านมาอย่างสิ้นเชิง แม้ว่าโมเนจะมีปัญหาเรื่องการมองเห็น แต่จากประสบการณ์ในการวาดภาพ และผลงานในช่วงหลังที่โมเนได้ตัดทอนรายละเอียดของภาพลงแสดงให้เห็นว่าโมเนตั้งใจวาดภาพนี้จากความรู้สึกที่เป็นอิสระอย่างแท้จริง แม้ว่าสีที่ปรากฏในภาพผิดไปจากความเป็นจริง และจะถูกวิจารณ์ว่าเป็นภาพที่น่าเกลียดและรุนแรง ซึ่งโมเนเองก็ยอมรับความเป็นจริง และเขายังคงสร้างสรรค์งานในแนวนี้ต่อมาอีกหลายภาพ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของงานศิลปะนามธรรมในยุคต่อมา

ภาพ The Japanese Bridge: 1918 – 1924 (บน) และภาพ Water – Lily Pond:
1897 - 1899 (ล่าง) เปรียบเทียบผลงาน จากทัศนียภาพเดียวกัน

ภาพ Green-Reflection on the Water-Lily Pond: 1920-1926 ๑๙๓๑ 200 x 425 ซม.

จากการใช้สีในภาพที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสีเหลืองและส้ม แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศที่โมน่ายาทอดออกมาแม้ว่าจะมีสีที่ผิดจากธรรมชาติแต่ก็สื่อให้เห็นถึงบรรยากาศที่สว่างสดใส กับกลวิธีการระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน (Broken Color) ผสานกับการระบายสีแบบหนาซับซ้อน (Impasto) ซึ่งเป็นความแตกต่างจากการระบายสีในผลงานในช่วงที่ผ่านมา

12. ภาพชุด Green-Reflection on the Water-Lily Pond: 1920-1926: ภาพชุดสุดท้ายกับความสูงในช่วงสุดท้ายของชีวิต: สุนทรียภาพทางดนตรี ผสานกับการถ่ายทอดจินตนาการในภาพวาด

จากความหมายของชื่อภาพ หมายถึง การสะท้อนของสีเขียวบนผิวน้ำในสระบัว ภาพนี้เป็นภาพที่โมนาวาดขึ้นต่อเนื่องมาจากการสร้างงานชุดที่มอบให้เป็นสมบัติของฝรั่งเศส และจัดแสดงที่ Paris Musee National de l' Orangerie ซึ่งเขาวาดภาพชุดนี้เป็นชุดสุดท้ายก่อนเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1926 และในช่วง ค.ศ. 1920-1926 โมนะได้สร้างงานที่มีลักษณะคล้ายกันไว้อีกมาก ภาพที่มีขนาดยาวที่สุดคือ 200 x 600 ซม.

การใช้สีในภาพส่วนใหญ่มีกลุ่มของสีเขียวเหลือง หรือ เขียวอ่อน (เขียวเหลือง) เหลือง แต่การใช้สีจะไม่ สดใสดุทภาพในชุดก่อนหน้านี้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาการรับรู้ในการมองเห็นสีของโมนะที่ Daniel Wildenstein กล่าวไว้ว่าข้อความในจดหมายฉบับหนึ่งของ โมนะที่เขียนไปหาเพื่อนของเขาที่ชื่อ Clemenceau ที่โมนะได้เล่าว่าเขามองเห็น แค่ 2 สี คือ สีเหลืองและสีฟ้าเท่านั้น และยังมีปัญหาเรื่องมองเห็นสีเขียว เป็นสีเหลืองและสีอื่นๆ เป็นฟ้าอ่อนแถมตามลำดับ แต่ Dr.Coutela บันทึกว่า อย่างไรก็ตามโมนะยังคงมองเห็นสีในงานสีของเขาได้ดีกว่าวัตุระยะไกล และปฏิเสธที่จะรับการผ่าตัดเพิ่มเติม (Wildenstein, 1999 : 428)

จากข้อมูลนี้ทำให้ทราบแนวคิดในการใช้สีสร้างสรรค์งานในภาพที่โมนะมองเห็น สีส่วนใหญ่เป็นสีเหลือง ทำให้ภาพครอบคลุมไปด้วยบรรยากาศของสีเหลืองเขียว แต่โดยภาพรวมแล้วโมนะอาจต้องการที่จะแสดงถึงแสงสะท้อนของสีเขียว เพื่อสื่อถึงบรรยากาศร่มเย็นของสระบัวที่มีพืชพรรณไม่อยู่ล้อมรอบทำให้บรรยากาศโดยรวมมีแสงสะท้อนของสีเขียวที่ค่อนข้างสว่างและสดใส

ภาพ Water – Lilies: 1919-1920 ผลงานของโมเน ในช่วงสุดท้ายของการทำงาน
ปรากฏเป็นลักษณะของจิตรกรรมแบบนามธรรมอย่างชัดเจน

โมเน ขณะกำลังฟัง Marguerite Namara ร้องโอเปร่า และเล่นเปียโน
ภายในสตูดิโอของเขา

จากข้อมูลของภาพที่ 10 ที่กล่าวว่าการสร้างงานในชุดหลังของโมเน ไม่ได้วาดจากทัศนียภาพโดยตรง แต่วาดในสตูดิโอและข้อมูลจากภาพถ่ายขณะโมเน กำลังนั่งฟังนักเปียโนหญิงเล่นและร้องเพลงโอเปร่า ทำให้ทราบว่าโมเน มีเวลามากพอที่จะวาดภาพด้วยความสุขและหลุดพ้นจากความตึงเครียดในสิ่งต่างๆ นอกจากความต้องการของตนเอง และเมื่อเราได้มองภาพเขียนชุดสุดท้ายของโมเนอย่างพิถีพิถัน สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ คือ ความรู้สึกงดงามและดื่มด่ำไปกับบรรยากาศที่เต็มไปด้วยสีสันที่สดใส หากแต่มีเสียงและสงบเงียบ ซึ่งคงเป็นความรู้สึกเช่นเดียวกับโมเน ศิลปินที่มีความสุขกับบ้านปลายของชีวิตกับการทำงานศิลปะที่ได้ผสมผสานความรู้สึกทางสุนทรีย์กับท่วงทำนองอันไพเราะของเสียงดนตรีพร้อมๆ กับการถ่ายทอดจินตนาการถึงทัศนียภาพในความงดงามที่เพิ่มขึ้น และสงบเงียบภายใต้บรรยากาศของความงดงามตามธรรมชาติ

สรุป

จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของ โกลด์ โมเน พบว่าโมเนมีกระบวนการ และ กลวิธีที่เป็นลักษณะเฉพาะอันโดดเด่นในการทำงานหลายประการที่ทำให้โมเน ประสบผลสำเร็จในเส้นทางของการทำงานศิลปะ รวมทั้งยังเป็นแนวทางนำไปสู่ การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานจาก ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์สู่ศิลปะเชิงนามธรรม ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการ พัฒนาและสร้างสรรค์งานด้านต่างๆ ในช่วงค.ศ. 1890–1926 ได้ดังนี้

1. การใช้สีที่เป็นประเด็นสำคัญในการทำงานของโมเน ที่ใช้สีต่างๆ สื่อถึงความรู้สึกในเรื่องของแสง สี บรรยากาศของทัศนียภาพต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน และคงามไปด้วยสีตันที่ให้ความรู้สึกสว่าง สดใสนิวาเย็น มีกลิ่น ร่มรื่น หรือการใช้สีในภาพที่ดูสงบเงียบ หรือ คัดกันรุนแรง ในทหรณะของผูเขียนสรุปว่าโมเนเป็นศิลปินที่ใช้สีสร้างความรู้สึกใดหลากหลายในผลงาน

2. มุมมองในการจัดองค์ประกอบของภาพ การสร้างงานในช่วงหลังของโมเน (หลังจาก ค.ศ.1900) ได้เปลี่ยนแปลงการจัดภาพต่างไปจากเดิม โดยการจัดภาพให้มีอิสระจากมุมมองใหม่ เช่น จากภาพชุดต้น Poplar มีการจัดองค์ประกอบที่เลือกตัดทอนบางส่วนของวัตถุออก และแสดงออก เฉพาะมุมมองที่ศิลปินต้องการเท่านั้น

3. การกำหนดกรอบภาพที่ต่างไปจากเดิม เช่น ภาพที่ 7–9 มีการกำหนดขอบเขตของภาพเฉพาะกลุ่มดอกบัวบนผิวน้ำเท่านั้น โดยตัดรายละเอียดของกรอบภาพแบบเก่าที่เคยทำออกไป และภาพที่นำเสนอใจคือ การเขียนภาพที่อยู่นอกกรอบภาพ คือ ภาพเงาสะท้อนของเมฆ และ พืชพรรณที่ล้อมรอบสระ เหมือนการมองภาพในกระจกที่เห็นเป็นภาพสะท้อน เช่น ภาพที่ 6 คือภาพ Water-Lily Pond (The Clouds), 1903

4. จากการการค้นพบปรัชญาในเรื่องของเวลาที่มีแสงเป็นตัวกำหนด สีที่ปรากฏบนวัตถุในเวลาต่างๆ กัน โมเนจึงต้องทำงานแข่งกับเวลา และทดลองการใช้สีต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องแสงที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อภาพรวมของการใช้สีในแต่ละภาพ จากภาพชุด Rouen Cathedral แสดงถึงการค้นพบความจริงของสีที่ปรากฏบนวัตถุต่างๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่องของเวลา ความเข้มของแสงและสภาพบรรยากาศ ที่สำคัญคือโมเนได้ถ่ายทอดความรู้สึกของบรรยากาศระหว่างตนเองกับวัตถุทำให้มีผลต่อการสร้างงานในแนวทางใหม่ ในภาพชุดนี้ ซึ่งสรุปได้ว่า เขาไม่ได้วาดภาพของโบสถ์แต่เป็นการใช้สี แสดงความเป็นจริงของวัตถุที่ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของแสงและบรรยากาศที่แตกต่างกัน

5. กลวิธีการระบายสีจากผลงานในช่วง ค.ศ. 1890–1926 พบว่าโมเน ใช้วิธีการระบายสีหลายวิธีแตกต่างกัน ทำให้ได้รูปแบบของงานที่แตกต่างกัน โดยในช่วงแรกโมเนจะใช้กลวิธีการระบายสีส่วนใหญ่เป็นแบบเรียบกลมกลืน (Blending) และในช่วงสุดท้ายของการทำงาน คือ การระบายสีโดยไม่เคลือบให้กลมกลืน (Broken Color) และการระบายสีหนาจับขอบ (Impasto) ซึ่งการทำงานตั้งแต่ ค.ศ. 1915 โมเนได้แสดงกลวิธีการระบายสีทั้ง 2 นี้ โดยให้ความรู้สึกที่รวดเร็วและมีอิสระในการทำงานมากขึ้น เช่น ภาพ Wistaria, 1919–1920 จากการใช้กลวิธีการระบายสีดังกล่าว มีผลต่อรูปแบบของภาพที่ลดรายละเอียดของรูปทรงมากขึ้น ทำให้ลักษณะงานของโมเนเปลี่ยนจากรูปแบบที่เหมือนจริง รวมถึงรูปแบบของศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ไปสู่รูปแบบศิลปะเชิงนามธรรมในที่สุด

6. พลังในการสร้างสรรค์งาน ความอดทนและมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์งานศิลปะ การทำงานในช่วง ค.ศ. 1890–1926 ของโมเน แสดงถึงความตั้งใจทำงาน ด้วยความมุ่งมั่นและอดทนต่อสภาพบรรยากาศต่างๆ ในขณะที่ทำงานที่ต้องพบทั้งความหนาวเย็นของหิมะ น้ำแข็ง สายหมอก หรือท่ามกลางแดดจัดจ้า รวมทั้งการใช้สีเพื่อแสดงแสงสะท้อนต่างๆ การทำงานในสภาพบรรยากาศดังกล่าว ทำให้โมเนต้องจ้องมองแสงสีต่างๆ เป็นเวลานานๆ มีผลทำให้โมเน ตาบอดสนิท ในบั้นปลายของชีวิต สิ่งที่คงเหลืออยู่คือผลแห่งพลังในการสร้างสรรค์งานศิลปะอันงดงามที่ยังคงอยู่ในโลกของศิลปะตลอดกาล

ถึงแม้ในปัจจุบันสภาพของสังคม รวมทั้งงานศิลปะจะอยู่ในกระแสของศิลปะหลังสมัยใหม่ (Postmodern Art) ที่มีรูปแบบหลากหลาย ปรับเปลี่ยนไปตามภาวะของสังคมในศตวรรษที่ 21 ที่อยู่ในกระแสแห่งโลกดิจิทัล แต่เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุกจังหวะของการเปลี่ยนแปลงทางศิลปกรรม ย่อมมีความสำคัญ และมีคุณค่าอยู่ในตัวเองมาทุกยุคสมัย ผลงานของ โมเน เป็นอีกหนึ่งจังหวะของการขับเคลื่อนทางศิลปกรรมที่มีคุณค่าความสำคัญควรกล่าวขาน โมเนศิลปินที่สร้างสรรค์ความงามในรูปแบบของตนเอง เขาทำงานศิลปะด้วยความมุ่งมั่นและอดทนมาตลอดชีวิต

แม้ในช่วงสุดท้ายของชีวิต โมเนไม่มีโอกาสมองเห็นแสงสีใดๆ จากภาพวาดของเขาได้อีกแล้ว แต่เชื่อแน่ว่าตาที่สามที่ปรากฏขึ้นภายในจิตใจของโมเนยังคงสว่างไสวไปด้วยเส้นสายและแสงสีที่งดงาม เช่นเดียวกับความรู้สึกถึงสุนทรียภาพทางศิลปะของผู้ที่ได้สัมผัสรับรู้ภาพผลงานของโกลด์ โมเนศิลปินที่จุดประกายความงามในรูปแบบศิลปะอิมเพรสชันนิสม์และเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของศิลปะสมัยใหม่ในเวลาต่อมา

เชิงอรรถ

¹มานู, เอดูอาร์ (Manet, Edouard) จิตรกรชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. 1832–1883) มานูสร้างผลงานอยู่ระหว่าง ศิลปะลัทธิเรียลลิสม์ (Realism) และอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) ผลงานที่มีชื่อเสียง เช่น ภาพอาหารกลางวันบนสนามหญ้า (Luncheon on Grass) แสดงภาพผู้หญิงเปลือยกายกำลังปิกนิกบนสนามหญ้า เป็นภาพที่แสดงการเสียดสีสังคมของฝรั่งเศสในสมัยนั้น

²เรอเนอร์, ปีแยร์ โอกุสต์ (Renoir, Pierre Auguste) จิตรกรชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. 1841–1919) เรอเนอร์ทดลองและสร้างสรรค์งานในแนวทางอิมเพรสชันนิสม์ ช่วงแรกเช่นเดียวกับ โมเน และต่อมาได้ใช้หลักการสีแบบ Divisionism คือ การใช้หลักทฤษฎีวิทยาศาสตร์ที่นำสีบริสุทธิ์ เช่น สีเหลือง กับสีน้ำเงิน มาใช้คู่กันทำให้เกิดเป็นสีเขียว ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับการสร้างงานในลัทธิ นีโออิมเพรสชันนิสม์ (Neo Impressionism)

³แสงสเปกตรัม คือจุดเริ่มต้นของทฤษฎีสี เกิดจากการที่ เซอร์ ไอแซค นิวตัน (Sir Isaac Newton) ได้ค้นคว้าทดลองเรื่องสีสเปกตรัมหรือสีแสงอาทิตย์ นิวตันได้ทดลองให้แสงผ่านแท่งแก้วปริซึม เมื่อมีลำแสงหักเหผ่านปริซึม จะปรากฏเป็นสีสเปกตรัมหรือสีรุ้ง (Spectrum or Rainbow) และสีทั้งหมดเมื่อรวมกันจะปรากฏเป็นสีขาวหรือเป็นแสงที่เรามองเห็นจากการทดลองดังกล่าวทำให้เกิดการนำสีที่ปรากฏมารวมกันเป็นวงสี 7 สี ได้แก่ สีคราม น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม แดง และสีม่วง และพัฒนามาเป็นทฤษฎีสีขั้นพื้นฐานที่ใช้แพร่หลายในยุโรป ระหว่าง ค.ศ.1800 ซึ่งใช้เป็นหลักในการสร้างผลงานศิลปะ โดยทั่วไปมาจนถึงปัจจุบันนี้

⁴เทอร์เนอร์, โจเซฟ แมลลอร์ด วิลเลียม (Turner, Joseph Mallord William) จิตรกรชาวอังกฤษ (ค.ศ. 1775–1851) เทอร์เนอร์สร้างสรรค์งานในลัทธิโรแมนติค (Romanticism) ด้วยการเขียนภาพทิวทัศน์ต่างๆ ที่แสดงถึง ทัศนียภาพที่ระบอบสวย แสง สี ของบรรยากาศต่างๆ เช่น สายฝน หมอกควัน และภาพตามความคิดฝันของศิลปิน

⁵Optical Mixture คือภาพรวมของงานศิลปะที่ใช้วิธีการระบายสีที่สดใส แสดงรูปทรง มิติ และแสงสี ด้วยรอยแปรงหรือการแต้มสีติดต่อกันโดยให้สี ผสมกลมกลืน หรือแสดงความระบือระดับในสายตาของผู้ดู

⁶Panorama หมายถึง ภาพที่แสดงทัศนียภาพให้สามารถมองเห็นความกว้างของภาพได้ต่อเนื่องกันตลอดทั้งภาพ

บรรณานุกรม

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2541. **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2535. **ทฤษฎีเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Feist, H. Peter. 1995. **French Impressionism**. Koln: Benedikt Taschen.
- House, John. 1992. **Monet**. London: Phaidon Press.
- Reyburn, Scott. 1988. **The Art of the Impressionists**. London: Quintet Publishing.
- Sullivan, E. K. 1996. **Discovering Art, the Life, Times and Work of the World's Greatest Artists: Monet**. London: Flame Tree Publishing, Bookhampton Press.
- Wildenstein, Daniel. 1999. **Monet or the Triumph of Impressionism**. Koln: Benedikt Taschen.